

Naturvårdsverket
Hammarby fabriksväg 19
120 30 Stockholm

Öster Malma 2022-09-30

Yttrande om förslag till Nationell plan för förvaltning av björn, varg, järv och lodjur 2022-2027

Allmän uppställning av dokumentet

För intresseorganisationer och allmänheten är beskrivningar av den övergripande målsättningen med rovdjurspolitiken, rovdjurens antal och den tänkta framtida fördelningen av rovdjuren inom landet det viktigaste. Ytterst få kommer överhuvudtaget att läsa de delar som handlar om till exempel lagstiftning, EU direktiv, konventioner eller globala mål. Förbundets uppfattning är därför att de delar i planen som beskriver målsättningar bör komma först i dokumentet. Det innebär att innehållet i del 3 gärna får komma tidigt i förvaltningsplanen.

Synpunkter på språkbruk

Sid 10, anges följande. Även om det kanske inte direkt kopplar till frågan om språkbruk ställer vi oss tveksamma till formuleringen. ”Även människors goda hälsa och välbefinnande påverkas för många positivt av bara vetskapen om rovdjurens existens, vilket uppskattas och värdesätts.” Finns det verkligen något som styrker att människors **hälsa påverkas positivt** av att det existerar stora rovdjur i Sverige? Att det finns människor värdesätter deras existens torde däremot stämma.

Synpunkter på förvaltningens förhållande till aktuell lagstiftning och rådande politik

Förbundet anser att dokumentet är alltför långt och har svårt att egentligen se för vem det är skapat. Såväl myndigheter som intresseorganisationer är mest intresserade av dokument som tydliggör målsättning med förvaltningen eller är till hjälp vid beslutsfattande. Att återge lagstiftning, EU direktiv och internationella konventioner som redan finns nedtecknade i ett otal andra dokument kommer inte att vara till någon större hjälp.

Som exempel kan nämnas att på flera platser i dokumentet talas om genetisk förstärkning men nästan enbart utifrån perspektivet att vargstammen behöver nya

Svenska Jägareförbundet

gener. Ingenting nämns om att det stora problemet är att inget län kan peka ut lämplig utsättningsplats. Inte omnämns heller något om kompensationsåtgärder för dem som tar emot vargarna eller hur länge sådana vargar ska vara skyddade från till exempel skydds- och licensjakt.

Synpunkter på principer som tillämpas av förvaltningen

Synpunkter på inledningen

Sid 15, snurran innehåller felaktigheter till exempel ingen älgjakt i februari numera, vargjakt slutar 15 feb, lodjursjakt i norr till 15 april, löshundstid slutar 28 feb.

Sid 16, Ur- och minoritetsfolks rättigheter

Endast påverkan på renskötseln redovisas som eget kapitel, men här behöver fler perspektiv beskrivas, kanske inte som egna kapitel men i vart fall vara med. Nu redovisas enbart renskötselperspektivet eller i egentligen renskötsel ur ett fjällsameby perspektiv.

I planen måste fler perspektiv redovisas och inte avgränsas till renskötsel vs rovdjur till exempel att löshundsjakten är ett kulturarv värt att bevara och våra nationalraser etc. Även löshundsjakten har klassats som immateriellt kulturarv.

Del 1 – Förutsättningar för förvaltning av stora rovdjur

Behöver påverkansfaktorerna listade i tabellen på sid 39 i dokumentet kompletteras/justeras?

Förbundet anser att attityder i sig inte hotar några rovdjur. Det står var och en fritt att ha en åsikt om rovdjurens närvaro och numerär med mera. Däremot kan attityder leda till en polariserad debatt som i sin tur kan leda till att rovdjursstammarna genom politiska beslut ska minskas eller genom att enskilda tar lagen i egna händer. I det senare fallet är det fråga om illegal jakt som påverkar stammarna, inte attityderna i sig. Risker är att stora grupper i samhället uppfattar skrivningen som att man inte har rätt att ha en ”negativ” åsikt i fråga om rovdjur. Förbundet anser därför att ”negativa attityder” bör tas bort som påverkansfaktor.

Genetiska defekter hos varg har fått stort utrymme. Som Förbundet uppfattat forskarna har vargar ibland felaktigt bett eller kan sakna tänder och att vissa vargar lider av kryptorkism. Det har dock inte belagts att detta har en direkt koppling till inavel. Efter obduktion av samtliga vargar fällda under 2022 års licensjakt sammanfattar SVA hälsoläget hos de fällda vargarna som gott. Det enda som forskarna säger sig ha kunnat dokumentera kopplat till genetiken är att invandrande vargar har större reproduktionsframgång än de skandinaviska. Förbundet menar att skrivningarna skickar onödigt negativ signal om hälsoläget i den svenska

Svenska Jägareförbundet

vargstammen, även om påverkansgraden anges som låg. Förbundet föreslår att "genetiska defekter" byts mot "genetisk påverkan".

Finns önskemål om ändrad skrivning eller tillägg av stycken/kapitel i förvaltningsplanens del 1?

På sidan 20, andra stycket anges följande: *"Björn, varg, järv och lodjur har ur ett ekologiskt perspektiv inga svårigheter att etablera sig och uppnå stora antal i Sverige. Habitatet och födotillgången är goda för alla fyra arter, och de negativa påverkansfaktorerna är få. De olika rovdjurens samspel möjliggör spridning av dem till nya områden. Spridningen av järven till skogslandskapet i mellersta Sverige hade kanske inte kunnat ske om varg och björn inte redan funnits och därmed lämnar kadaver efter sig"*

Förbundet menar att en sådan skrivning kommer att uppfattas som direkt provocerande för alla de människor vars vardag, intressen, och näringar påverkas negativt av de stora rovdjuren. Dessutom undrar vi på vilket sätt de stora rovdjuren samspelar som möjliggör deras spridning. Förutom järven som kan nyttja kadaver torde relationen mellan de olika arterna snarare präglas av konkurrens om bytesresurserna. Med det sagt bör det noteras att de senare studier som gjorts på järv i skogslandskapet tyder på att slaktrester från framför allt älgjakten har större betydelse för järven än kadaver från andra rovdjurs predation.

Förbundet föreslår följande skrivning:

*"Björn, varg, järv och lodjur har ur ett ekologiskt perspektiv inga svårigheter att etablera sig och uppnå stora antal i Sverige. Habitatet och födotillgången är goda för alla fyra arter. **Det som begränsar rovdjuren idag är de negativa påverkansfaktorerna som leder till konflikt med mänskliga intressen.** De olika rovdjurens samspel möjliggör spridning av dem till nya områden. Spridningen av järven till skogslandskapet i mellersta Sverige kan **i viss mån ha underlättats av att varg och björn redan funnits och därmed lämnar kadaver efter sig"***

Sid 25, Förutsättningar för undantag mot det strikta skyddet

Förbundet anser att förvaltningsplanen inte bara bör redovisa förutsättningar för undantag från det strikta skyddet utan också peka på behovet av att flytta arterna från bilaga 4 till bilaga 5.

Förbundet föreslår att följande text tillförs:

Såväl den svenska regeringen som andra medlemsländer har lyft frågan om att underlätta processen med att flytta arter som uppnått gynnsam bevarandestatus från bilaga 4 till bilaga 5, dvs. från strikt skyddade till förvaltningsbara. En sådan förändring skulle underlätta rovdjursförvaltningen.

Sid 26. Skydds jakt

Förbundet saknar skrivningar om regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att utreda om, och i så fall hur, skydds jakt efter varg kan utvecklas för att mer effektivt

Svenska Jägareförbundet

kunna förhindra skador på bland annat tamdjur orsakade av varg och bättre bidra till rovdjurspolitikens övergripande och långsiktiga mål, samt vid behov uppdatera aktuella riktlinjer om skydds jakt på varg. Uppdraget ska redovisas i mars 2023.

Sid 30, Delegerad rätt att besluta om skydds jakt år 2022

Förbundet anser att redovisningen av delegation kan tas bort helt. Det är något som sker med jämna intervall och tabellerna riskerar att snabbt inaktuella.

Sid 31, Etisk lämplig jakt

”Vid skydds jakt kan den beslutande myndigheten meddela undantag från vissa förbud som syftar till att upprätthålla en etisk jakt, så att jakten kan ske skyndsamt och därmed förhindra allvarlig skada.”

Undantag görs inte enbart vid skydds jakt.
Förbundet föreslår följande skrivning:

Vid skydds- och licens jakt kan den beslutande myndigheten meddela undantag från vissa förbud som syftar till att upprätthålla en etisk jakt, i syfte att underlätta måluppfyllelsen och så att jakten kan ske skyndsamt och därmed förhindra allvarlig skada.

Sid 31, Beivrande av grova jaktbrott och artskydds brott

Förbundet saknar skrivning om problemen med CITES intyg. Följande skrivning föreslås:

På senare år har regelverket kring CITES intyg framför allt rörande försäljning av slakt kroppar lett till att björnkött surnat. Ett mål för myndigheterna är att lösa den byråkrati som försvårar för den enskilde att göra rätt.

Sid 35, Tabell biogeografiskt område

De angivna referensvärdena för utbredning är felaktiga för björn och järv. Av Prop 2012/13:191 framgår följande:

Björn

Referensområde för utbredningsområde ska vara Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län samt delar av Dalarnas, Gävleborgs och Värmlands län.

Järv

Referensområde för utbredning ska vara den alpina regionen av fjällkedjan och fjällnära skogsterräng i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Dalarnas län.

Svenska Jägareförbundet

Rödlistan

Att redovisa rödlistans kriterier skapar enbart förvirring. Mot bakgrund att det i texten anges att rödlistan saknar betydelse för förvaltningen kan den lika gärna utgå.

Sid 36, Björn

Förbundet anser att det vore bra att nämna något om skydds jaktens storlek i förhållande till licensjakten.

Förbundet föreslår följande skrivning:

Under senare år har allt fler björnar fällts vid skydds jakt på våren. Det uttaget ur björn stammen skiljer sig från licens jaktens så till vida att en stor andel av de fällda björnarna utgörs av honor med ungar som vid licens jakt är fredade. Hur dessa olika förvaltningsstrategier påverkar stammen behöver utredas. En sådan analys bör även ta hänsyn till etiken då så stor andel av populationen fälls vid skydds jakt med metoder som annars är olagliga.

Sid 36, Varg

Under avsnittet för varg anges följande:

”Vargstammens antal ligger 2022 över sitt referensvärde (300) och uppskattas vintern 2021/2022 till 460 vargar. Stammen har en stabil trend. Stammen ligger nära sitt referensvärde på grund av en noga kontrollerad förvaltningsstrategi om att vargstammen inte ska öka i obegränsad hastighet. Den nationella politiska viljan är att vargstammen ska ha en långsam utveckling för att ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov samt till regionala och lokala särdrag.”

Förbundet menar att formuleringen om långsam utveckling sedan länge är passerad. Den politiska målsättningen idag är att stammen ska minska, inte öka.

Förbundet föreslår följande skrivning:

Vargstammens antal ligger 2022 över sitt referensvärde (300) och uppskattas vintern 2021/2022 till 460 vargar. Stammen har en stabil trend. Stammen ligger över sitt referensvärde på grund av en noga kontrollerad förvaltningsstrategi som innebär att koncentrationerna ska minska samtidigt som stammen får en större geografisk spridning. Den nationella politiska viljan är att vargstammen ska ha en begränsad utveckling för att ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov samt till regionala och lokala särdrag.

Svenska Jägareförbundet

Del 2 - Praktisk förvaltning av de stora rovdjuren

Björn

Målet om reproducerande honor i minst 7 län stämmer med riksdagsbeslut från 2013. Däremot stämmer inte formuleringen om **mer än** 1400 individer.

Det av riksdagen fastställda målet för björn anger det minsta antalet som ska finnas, inte att det ska var mer än detsamma.

Vilken utveckling den genetiska variationen får den kommande förvaltningsperioden kan man inte veta i förväg, därför bör man inte heller ange den nivån som mål.

Däremot vet vi vilken genetisk variation stammen hade den föregående förvaltningsperioden.

Förbundet anser därför att målet bör formuleras enligt följande:

*År 2045 omfattar björnstammen i Sverige **minst** 1400 individer. De finna reproducerande björnhonor i minst 7 län. Björnens genetiska variation ska inte ha minskat jämfört med förvaltningsperioden **2014–2022**.*

Varg

Riksdagen beslutade 2013 att det genetiska utbytet för att upprätthålla den genetiska variationen ska uppgå till minst en immigrant som reproducerar sig per 5-årsperiod. Det finns inget politiskt beslut om att den genetiska variationen ska ha minskat till under 20 % till 2045. Förvaltningsplanens innebär en högre målsättning än vad riksdagen beslutat och skulle kunna innebära att stammen måste bli större och/eller invandringen/införseln måste öka i förhållande till dagsläget för att den angivna inavelsgraden ska kunna nås.

Riksdagen beslutade om 170–270 vargar som miniminivå, därefter har NV med regeringens goda minne höjt den nivån till 300 vargar. I båda fallen är dock målen uttryckta som det minsta antalet vargar som ska finnas i Sverige. I remitterade planen anges i stället att det ska finnas ”mer än” 300 vargar. Förbundet menar att det är viktigt att inte byta ordalydelse så att de politiska målen får en annan betydelse.

Vilken utveckling den genetiska variationen får den kommande förvaltningsperioden kan man inte veta i förväg, därför bör man inte heller ange den nivån som mål.

Däremot vet vi vilken genetisk variation stammen hade den föregående förvaltningsperioden.

Förbundet anser därför att målet bör formuleras enligt följande:

*År 2045 omfattar vargstammen i Sverige **minst** 300 individer och inavelsgraden har inte ökat. Det finns reproducerande par i alla tre förvaltningsområden. Minst en immigrant reproducerar sig med en skandinavisk varg under varje 5-årsperiod. Avkommor till immigranter (F1) reproducerar sig i Sverige i minst samma takt som helskandinaviska vargar. Vargen genetiska variation har inte minskat jämfört med förvaltningsperioden **2014–2022**.*

Järv

Förbundet anser att man i förvaltningsplanen bör undvika att använda begrepp som alpin respektive boreal zon. Den svenska rovdjurspolitiken syftar till att upprätthålla miniminivåerna för arterna och tillräcklig livsmiljö. Förvaltningsplanens skrivningar om de biogeografiska zonerna härrör säkert från artikel 17 rapporteringen till EU kommissionen. Men det finns ingenting i den politiska målsättningen som kopplar

Svenska Jägareförbundet

till de biogeografiska zonerna. I Prop. 2012/13:191 anges för järv enbart att järvens referensvärde för utbredningsområde ska vara den alpina regionen av fjällkedjan och fjällnära skogsterräng i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Dalarnas län. Någon uttalad målsättning därutöver för den boreala delen anges överhuvudtaget inte.

Det av riksdagen fastställda målet 600 järvar anger det **minsta antalet** som ska finnas, inte att det ska var mer än detsamma.

Vilken utveckling den genetiska variationen får den kommande förvaltningsperioden kan man inte veta i förväg, därför bör man inte heller ange den nivån som mål.

Däremot vet vi vilken genetisk variation stammen hade den föregående förvaltningsperioden.

Förbundet anser därför att målet bör formuleras enligt följande:

*År 2045 omfattar järvstammen i Sverige **minst** 600 individer. I den alpina delen finns reproducerande honor i samtliga län och järvstammen kan tillåtas sprida sig söderut inom den boreala zonen. Järvens genetiska variation ska inte ha minskat jämfört med förvaltningsperioden **2014–2022***

Lodjur

Det av riksdagen fastställda målet för lodjur anger det **minsta antalet** som ska finnas, inte att det ska var mer än detsamma.

Vilken utveckling den genetiska variationen får den kommande förvaltningsperioden kan man inte veta i förväg, därför bör man inte heller ange den nivån som mål.

Däremot vet vi vilken genetisk variation stammen hade den föregående förvaltningsperioden.

Förbundet anser därför att målet bör formuleras enligt följande:

*År 2045 omfattar lodjursstammen i Sverige **minst** 870 individer. Det finns reproducerande honor i alla tre förvaltningsområde. Lodjurens genetiska variation ska inte ha minskat jämfört med förvaltningsperioden **2014–2022***

Bör förslag till omfördelning av miniminivåer justeras?

Förbundet har drivit frågan om att förvaltningsplanen ska beskriva rovdjurspolitikens syfte och skapa förståelse för vad förvaltningens långsiktiga mål är.

I tidigare förvaltningsplaner har beskrivning av dagsläget fått utgöra målet vilket gjort att ytterst få har förstått vad förvaltningen syftat till. Först när man till exempel förstår att målet är att vargar ska få etablera sig i det södra förvaltningsområdet kan man börja förbereda sig mentalt och praktiskt för den nya framtiden. Ogillar men den tänka utvecklingen kan man agera därefter genom att försöka påverka den politiska målsättningen i önskad riktning. Mot den bakgrunden är det viktigt att NV nu föreslagit vad en naturlig spridning är tänkt att leda till vad gäller framtida fördelning av de stora rovdjuren.

Förbundet ställer sig däremot frågande till att ange exakta tidpunkter för när olika nivåer sak vara uppnådda. Verkligheten tenderar att springa ifrån önskemålen. För såväl björn, lodjur som järv är de politiska målen som de är formulerade i planen redan uppnådda. Endast vargstammen ligger under den nivå som NV föreslagit som framtida fördelning mellan förvaltningsområdena. Men även den utvecklingen går så

Svenska Jägareförbundet

fort att den nivån kan vara uppnådd när redan förvaltningsplanen fastställs eller kommer att vara nådd inom ett fåtal år.

Förbundet vill därför föreslå att årtalen tas bort helt och att målen anges utan tidsangivelse. Förbundet vill dock med kraft understryka att det är viktigt att förvaltning, läs jakt, kommer i gång under den period ny etablering sker. Allt handlar om klokt avvägda förvaltningsåtgärder i förhållande till den långsiktiga målsättning om sänkta stammar i en region samtidigt som ökningen förväntas ske i en annan.

Förbundet anser att det är viktigt att de förslag till framtida mål som anges i planen överensstämmer med intensionerna i den fastställda rovdjurspolitiken.

Då riksdagsbeslutet från 2013 inte preciserar fördelningen mellan vare sig län eller rovdjursförvaltningsområden blir målformuleringen en avvägning mellan olika målformuleringar som koncentrationer, toleransnivå, samlat rovdjurstryck, bytesdjurstäthet, tamdjur m. m.

Björn

Förbundet ser ingen anledning att till att föreslå annan framtida fördelning än den som föreslagits i planen, men bör anges utan tidsangivelse.

Varg

Riksdagen beslutade 2013 att koncentrationen av varg ska minskas där stammen är som tätast. I verkligheten har såväl antal vargar som tätheten i stället ökat i det mellersta förvaltningsområdet. Vidare tyder allt på att vargstammen de närmaste åren kommer att öka snabbt i det södra förvaltningsområdet. Mot den bakgrunden ter det sig lite märkligt att den föreslagna framtida fördelningen ska uppnås först 2040.

Förbundet konstaterar vidare att NV föreslår att det inte ska anges någon miniminivå för det norra förvaltningsområdet. Även om Förbundet ser de problem som varg orsakar rennäringen är det tveksamt om det överensstämmer med riksdagsbeslutet från 2013. Det anger att vargens förekomst i renskötselområdet i huvudsak ska begränsas till de områden där den gör minst skada.

Förbundet accepterar den procentuella fördelningen mellan södra och mellersta förvaltningsområdet, men vill tydligt poängtera att det totala antalet vargar måste minska vilket skulle leda till mindre belastning från varg i båda förvaltningsområdena. Det finns en stor majoritet i riksdagen för sänkt vargstam vilket förhoppningsvis infrias.

Järv

Det finns inget uttalat mål för spridningen utanför det norra förvaltningsområdet. Men mot bakgrund av att en toleransnivå på 10 procents förluster för rennäringen har angetts torde en förskjutning ner i skogslandskapet bidra till att predationen av järv på ren minskar.

Förbundet accepterar den framtida föreslagna fördelningen, men mycket talar för att järven kommer att fortsätta att öka i skogslandskapet. Redan idag finns fler än 10 föryngningar i mellersta förvaltningsområdet.

Svenska Jägareförbundet

Lodjur

Antalet familjegrupper av lodjur ligger idag långt över den nivå som anges som framtida fördelning 2040 i samtliga rovdjursförvaltningsområden. Mot den bakgrunden ter sig en målbilden för framför allt 2030 som märklig. Det styrker vår uppfattning att man bör ta bort tidsangivelsen för när målet ska vara uppnått. För att förvaltningen ska fungera bör de tre förvaltningsområden ta fram förvaltningsmål som styr mot den långsiktiga fördelningen och som möjliggöra praktisk förvaltning, läs jakt, under den period då omfördelningen av stammarna på naturlig väg sker.

Finns önskemål om ändrad skrivning eller tillägg av stycken/kapitel i förvaltningsplanens del 2?

Sid 44, Flerartsförvaltning

Förbundet delar uppfattning att det är viktigt att studera rovdjurens effekter på övrigt vilt. Förbundet saknar dock skrivning om hur skogs- och jordbruksnäringarna krav på kraftigt minskade klövviltstammar kan komma att påverka förutsättningarna att upprätthålla dagens rovdjursstammar utan att konflikten med till exempel tamdjursnäring och jakt ökar ytterligare.

Förbundet föreslår följande tillägg som avslutning på första stycket:

Samtidigt saknas idag analys av hur den sänkning av klövviltstammarna som sker i stora delar av landet påverkar förutsättningarna att upprätthålla dagens rovdjursstammar utan att öka konflikten med jaktintresset och leda till ökade skador på tamdjur när de naturliga bytesdjuren minskar i antal.

Tillägg till sista stycket:

Inom rovdjursförvaltningen bör fokus under den kommande förvaltningsperioden ligga på att implementera ny och befintlig kunskap om rovdjurens effekter på övrigt vilt och hur färre bytesdjur kan påverka möjligheten att upprätthålla dagens rovdjursstammar, samt att hitta ett system för hur kunskapen och samverkan med angränsande sakområden kan omsättas i själva ärendehandläggningen. Inom detta område finns stor potential för IT-stödsutveckling.

Sid 46, andra stycket.

Notera att miniminivå för varg tas bort 1 november. Texten bör justeras utifrån det.

Sid 50, Övergripande nationell inriktning för rovdjursförvaltningen i Sverige

Under första punkten anges följande: ”Fortsatt naturlig spridning av alla arter i landet”. Förbundet ställer sig frågan till var det anges. Är det till exempel en målsättning att björnen ska sprids sig till hela landet? I Prop 2012/2013-191 finner förbundet endast begreppet ”naturlig spridning ” i fråga om varg.

Svenska Jägareförbundet

Sid 51. Andra punkten anger omfördelning av stammarna som en lösning, men Förbundet saknar en punkt om anpassning av stammarnas storlek.

Förbundet föreslår en ny punkt:

- Minska stammarnas täthet i områden där den gör störst skada och där socioekonomiska påverkan är för stor

Sid 54, Exempel på åtgärder

Förbundet saknar skrivning om nya kriterier för skydds jakt som ska vara klara mars 2023.

Sid 55, Exempel på åtgärder

Förbundet ställer sig ytterst tveksam till lokala vargrevirgrupper som i Finland. För det första är omsättningen av reviren hög och för det andra skulle det kräva en enorm administration samtidigt som det ändå är ett fåtal personer som faktiskt är involverade. Dagens problem är inte att det finns för liten kunskap lokalt. Enbart Värmland berörs av 27 vargrevir varav 9 delas med Norge och ytterligare några med grannlän. Vem ska administrera och leda alla dessa grupper? Ingenting tyder på att konflikten i Finland har minskat till följd av lokala grupper. Tvärt om har alla förvaltning av stora rovdjur i princip stoppats. Finland är inget föredöme.

Sid 57, Resultatmål

Förbundet saknar skrivningar som rör kompensationsåtgärder vid vargflytt för dem som tar emot vargarna.

Förbundet föreslår följande skrivning:

- **År 2024 har Naturvårdsverket tagit fram riktlinjer för kompensationsåtgärder för områden som tar emot vargar som aktivt flyttas och tydliggjort hur länge sådan vargar ska fredas från skydds- respektive licensjakt.**

Sid 59, Björnfiguren

Figuren är missvisande. De båda rovdjursförvaltningsområdenas staplar måste vara ovanpå varandra för att läsaren ska förstå förhållandet till miniminivån. Alternativt läggs en summerande stapel till figuren.

Sid 60, Vargfiguren

Figuren är missvisande. Roddjursförvaltningsområdenas staplar måste vara ovanpå varandra för att läsaren ska förstå förhållandet till miniminivån. Alternativt läggs en

Svenska Jägareförbundet

summerande stapel till figuren.

Sid 61, Järvfiguren

Figuren är missvisande. De båda rovdjursförvaltningsområdenas staplar måste vara ovanpå varandra för att läsaren ska förstå förhållandet till miniminivån. Alternativt läggs en summerande stapel till figuren.

I texten under figuren anges tre förvaltningsområden men bara två finns i figuren.

Sid 62, lodjursfiguren

Figuren är missvisande. Rovdjursförvaltningsområdenas staplar måste vara ovanpå varandra för att läsaren ska förstå förhållandet till miniminivån. Den som snabbt tittar på figuren kan uppfatta att miniminivån inte är nådd. Alternativt läggs en summerande stapel till figuren.

Del 3 - Artvisa mål och åtgärder

Sid 64, Björn

Första mening bör ”idag” bytas mot årtal. ”Idag” är direkt inaktuell info. Vidare bör ”under senare år” i stycket ändras till **föregående förvaltningsperiod**.

I andra stycket anges, ”*Den rådande förvaltningsstrategin syftar också till att upprätthålla möjligheten till ett hållbart nyttjande av arten som ett jaktbart vilt.*” Även om förbundet delar synen att det borde vara så är det tveksamt om det är en bra formulering i ett dokument som kommer att granskas av EU kommissionen och så länge arten är strikt skyddad i art- och habitatdirektivet. Just en sådan formuleringen i den lettiska lagstiftningen har lett till ett överträdelseärende mot den lettiska lodjursjakten.

Förbundet föreslår i stället följande skrivning:

Arbete pågår i Sverige och andra medlemsländer för att möjliggöra flytt av stora rovdjurs populationer i Art- och habitatdirektivet från ett strikt skyddade till förvaltningsbara vilket skulle öka möjligheten för ett hållbart nyttjande av arterna som jaktbart vilt.

Sid 65, Mål för björn

Sista punkten bör ändras då formuleringen är märklig och riskerar att missförstås av dem som ogillar jakt. Förbundet föreslår följande skrivning:

- **År 2027 ska skadskjutningsfrekvensen ha minskat ytterligare i förhållande till förra förvaltningsperioden i syfte att minimera lidandet för björnar och risken för att jägare skadas vid eftersök.**

Svenska Jägareförbundet

Under exempel på åtgärder sägs följande: ”Öka kunskapen om björnens och vargens gemensamma effekter på bytesdjuren i mellersta förvaltningsområdet”. Det är bra, men vi saknar koppling till mål i punkterna ovan.

Förbundet föreslår att en punkt för mål införs enligt följande:

År 2025 tar förvaltningen bättre hänsyn till det samlade rovdjurstrycket vid beslut om björnjakt.

Förbundet är tveksam till att det finns särskilda skäl till att arbeta mot illegal jakt på björn i **mellersta förvaltningsområdet** då det finns väldigt få belägg för att den ens förekommer.

Sid 66, allmänna rekommendationer

Förbundet är tveksamt till att binda uttaget ur björnstammen till en viss nivå. Förbundet menar att det innebär risk att stammens storlek förändras i oönskad riktning. Speciellt som stammen bara inventeras vart femte år. Förvaltningen ska inte anpassas efter forskningens behov. Det är dessutom tveksamt om det är förenligt med lagstiftningen och EU direktiv att sätta en fast kvot för flera år i forskningssyfte eftersom björnen är en strikt skyddad art.

Sid 69, Varg

Förbundet ogillar andra styckets sista mening eftersom utvecklingen i vargstammen går snabbt i det södra förvaltningsområdet. ”Naturvårdsverket ser fortsatt framöver södra förvaltningsområdet som ett spridningsområde med begränsade möjlighet till licensjakt.”

Förbundet föreslår en annan skrivning:

Naturvårdsverket ser fortsatt framöver södra förvaltningsområdet som ett spridningsområde med begränsade möjlighet till licensjakt. Men eftersom stammen har potential att öka snabbt kan det förhållningsättet inom få år komma att måste omprövas.

Sid 70, där anges det i första stycket att vargstammen idag förlorar genetisk variation med hänvisning till Viluma m.fl. 2022. Förbundet menar att det är direkt felaktigt. Den artikeln beskriver utvecklingen i vargstammen under de första 30 åren och enbart från tre founders och deras avkommor. Därefter har ytterligare 4–5 vargar tillfört nya gener och återfört tidigare förlorade. Att säga att stammen idag förlorar genetisk variation med hänvisning till den artikel är direkt felaktigt.

Sid 71, sista stycket.

Byt den ”senaste 10 årsperioden” till ”**under perioden 2011-2022**”, eftersom tillväxten i vargstammen under 10 årsperioden förskjuts ett år framåt varje år och därmed riskerar att bli felaktig.

Svenska Jägareförbundet

Sid 72, I figuren saknas 2021/2022 då det fanns 460 vargar.

I första stycket anges, ”*Naturvårdsverket ser fortsatt södra förvaltningsområdet som ett spridningsområde med begränsade möjlighet till licensjakt. Var dessa familjegrupper ska få finnas avgörs på regional nivå*”.

Förbundet menar att det är fel att vara så kategorisk om licensjakten när situationen i det södra förvaltningsområdet kan ändras snabbt. Förbundet ställer sig också frågande till om man på regional nivå verkligen har mandat att besluta var familjegrupper ska få finnas. Det vore i och för sig önskvärt, men stämmer inte alls med dagens förvaltning. Därför bör det strykas.

Förbundet föreslår följande skrivning.

Naturvårdsverket ser fortsatt södra förvaltningsområdet som ett spridningsområde med begränsade möjlighet till licensjakt. Men eftersom stammen har potential att öka snabbt kan det förhållningsättet inom nästa förvaltningsperiod att måste omprövas.

Förbundet vill också påpeka vikten av att jakt på varg tillåts under spridningsfasen, framför allt i län där det uppstår koncentrationer.

Sid 73, näst sista stycket.

Förbundet vill påminna om att de tidigare beräkningarna som gjorts kring behovet av invandring inte tog hänsyn till invandrarnas större reproduktionsframgång och inte heller till att licensjakten är selektiv, dvs riktas mot inavlade skandinaviska vargar. Mot den bakgrunden är det viktigt att inte utan analys integrera den nya kunskapen i förvaltningen.

Sid 73, sista stycket

Planen lyfter fram mål C-674/17 rörande den finska vargjakten. Förbundet vill poängtera att HFD har godkänt motiven för att bedriva licensjakt på stora rovdjur i Sverige. I fråga om licensjakt på varg har syftet varit att minska koncentrationerna. Men eftersom tilldelningen har varit för låg har vargstammen totalt sett ökat. Då kan man inte heller förvänta sig att syftet nås. Först när stammen minskar i mellersta förvaltningsområdet kan man förvänta sig att koncentrationen minskar.

Sid 78, Effekter utanför det egna länet.

Sista meningen.

Förbundet anser att det är tveksamt att rena spekulationer som ”sannolikt” om source-sink system mellan Sverige och Norge ska lyftas fram.

Sid 79, Lodjur

I planen anges följande, ”*Naturvårdsverkets bedömning är att det är möjligt att*

Svenska Jägareförbundet

under den kommande förvaltningsperioden fortsatt öka lodjursstammen i södra Sverige i syfte att kompensera för den minskning av stammen som pågår i renskötseområdet.”

Förbundet anser att denna skrivning inte överensstämmer med de mål som satts upp för lodjursstammen i södra Sverige. Senaste inventeringen, 2021, dokumenterades 63 föryngringar i södra förvaltningsområdet medan det mål som planen anger för 2030 är 35 föryngringar. Mot bakgrund av att vargstammen också förväntas öka i det södra förvaltningsområdet är det ytterst tveksamt om ytterligare ökning av lodjursstammen är lämplig.

Förbundet föreslår att stycket stryks helt.

Sid 81, Allmänna rekommendationer, sista stycket

Förbundet är tveksamt till att binda uttaget ur lodjursstammen till en viss nivå.

Förbundet menar att det innebär risk att stammens storlek förändras i oönskad riktning. Förvaltningen ska inte anpassas efter forskningens behov. Det är dessutom tveksamt om det är förenligt med lagstiftningen och EU direktiv att sätta en fast kvot för flera år i forskningssyfte eftersom lodjuret är en strikt skyddad art.

Sid 82, Aktuellt under kommande förvaltningsperiod

Skandinavien som är en halvö med liten landbrygga österut kan inte förväntas ha samma genutbyte som andra populationer, isolation by distance. Förbundet ställer sig därför tveksamt till att Sverige lägger sådan vikt vid genflöde österifrån. Sverige har en tendens att måla in sig längre och längre in i ett hörn i förvaltningen.

Svenska Jägareförbundet

Bilaga faktarutor

Björn

Som angetts tidigare i remissvaret är det ”naturliga utbredningsområdet” inte i överensstämmelse med vad som anges i Prop 2012/2013-191. Se förbundets synpunkter ovan som rör sid 35 i planutkastet. Då rödlistningen saknar betydelse för förvaltningen bör den plockas bort.

Varg

Den genetiska statusen har blivit bättre, inte sämre. Slutsatsen bygger på artikel som rör tiden med tre founders. Rovdjurspolitikens mål om en immigrant per generation har tillkommit för att upprätthålla den genetiska variationen. Då kan man inte hävda motsatsen i förvaltningsplanen. Förbundet anser således att texten ska ändras till att den **genetiska statusen har förbättrats** eftersom immigranter tillförts stammen från Finland/Ryssland.

Då rödlistningen saknar betydelse för förvaltningen bör den plockas bort.

Järv

Finns ingen ting i Prop 2012/2013-191 som säger att det naturliga utbredningsområdet ska vara hela den boreala regionen, se förbundets synpunkter ovan som rör sid 35 i planutkastet.

Då rödlistningen saknar betydelse för förvaltningen bör den plockas bort.

Lodjur

Förbundet ställer sig frågande till behovet av genetisk uppföljning då Sverige som halvö inte kan förväntas ha samma genetiska variation som andra populationer.

Då rödlistningen saknar betydelse för förvaltningen bör den plockas bort.

Bilaga: Klövviltsjakt i rovdjurstäta områden

Bilagan om klövviltsjakt beskriver väldigt översiktligt problematiken för klövviltförvaltningen på ett acceptabelt sätt. Dock saknar Förbundet skrivning om hur minskande klövviltpopulationerna påverkar förutsättningarna att hålla dagens rovdjursstammar. Förbundet föreslår där för att följande stycke tillförs.

Dagens varg- och lodjursstammar har tillväxt under en period med mycket starka klövviltstammar. I delar av Sverige har dock stammarna sänkts kraftigt vilket gör att förutsättningarna för att hålla täta rovdjurspopulationer har minskat, framför allt ur ett socioekonomiskt perspektiv, men även rent biologiskt kan det påverka rovdjuren. Samtidigt finns det intressen, framför allt inom jord och skog, som kräver att klövviltstammarna ska reduceras kraftigt i områden som idag har högre tätheter.

Svenska Jägareförbundet

Från andra delar av världen pekar man ut brist på bytesdjur som en av de viktigaste faktorerna som kan leda skador på tamdjur. Förvaltningen bör därför väga in vilka konsekvenser reducerade klövviltstammarna kan få tamdjurshållning och framtida jaktmöjligheter.

Sid 5, i texten anges att rävpredationen på rådjurskid varierar från 40–90 procent. Förbundet vill påpeka att det inte gäller i skogsmiljö, där är predationen i stället kring 15 procent. Detta bör framgå av texten. Det är vidare tveksamt om det idag finns områden med så hög predation som 90 procent.

För Svenska Jägareförbundet

MIKAEL SAMUELSSON

Mikael Samuelsson
Ledamot Förbundsstyrelsen

GUNNAR GLÖERSEN

Gunnar Glöersen
Rovdjursansvarig